

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

Список використаної літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4976>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n2>
3. Про затвердження Положення про перелік документів та порядок включення адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України: Рішення Ради адвокатів України № 155 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-155.pdf>
4. Про встановлення для адвокатів іноземних держав розміру одноразового внеску на організаційно-технічне забезпечення: Рішення Ради адвокатів України № 156 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-156.pdf>
5. Про встановлення для адвокатів іноземних держав щорічного внеску на адвокатське самоврядування: Рішенням Ради адвокатів України № 157 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-157.pdf>
6. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина США Потова Олександра [...]; Ухвала Конституційного суду України від 01.10.2002 № 51-у/2002 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v051u710-02#Text>
7. Єдиний реєстр адвокатів України. URL: <https://erau.unba.org.ua/>

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Нестерчук Лілія Петрівна*

Янковська М.-А. В.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНВЕНЦІЯ РАДИ ЄВРОПИ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА ЯК МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ

Становлення та розвиток правової держави у сучасному світі неможливо уявити без інституту адвокатури, який відіграє ключову роль у системі захисту прав та законних інтересів людини. Адвокат є не лише представником сторони захисту у судовому процесі, а й гаран-

том дотримання засад справедливості, рівності та верховенства права. Проте з огляду на сучасні реалії адвокатської діяльності, можна констатувати, що адвокати у всьому світі стикаються із рядом викликів та перепон: кримінальні переслідування, погрози, систематичні порушення гарантій адвокатської діяльності та прав адвокатів тощо [1, с. 283]. Відповіддю європейського співтовариства на таку ситуацію стало розроблення та ухвалення Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката (далі — Конвенція), урочисте підписання якої відбулось у Люксембурзі 13–14 травня 2025 року.

Конвенція складається з преамбули, п'яти розділів та додатку. Дія Конвенції поширюється на професійну діяльність адвокатів та їхніх професійних асоціацій, а основною метою є посилення захисту професії адвоката та права здійснювати цю професію незалежно, без дискримінації та інших неправомірних перешкод, що можуть негативно позначатись на діяльності представників адвокатської спільноти.

Слід зазначити, що це один з найбільш значущих в історії світової адвокатури документ, який покликаний гарантувати адвокатам змогу виконувати свої професійні обов'язки вільно, без загроз та переслідувань, тиску зі сторони держави або інших владних суб'єктів. Крім того, зауважимо, що Конвенція є однією з небагатьох конвенцій Ради Європи, що має обов'язковий характер, тобто є обов'язковою для виконання країнам, що її ратифікують.

На наш погляд, важливою особливістю Конвенції є передбачена можливість її підписання третіми країнами, тобто тими, які не є членами Ради Європи. З огляду на значний інтерес міжнародної спільноти до Конвенції, така перспектива видається вкрай доречною.

Положеннями Конвенції передбачено створення механізму моніторингу встановлених прав адвокатів — Групи експертів із захисту професії адвоката, яка складається мінімум з 8 та максимум з 12 членів, котрі обираються з кандидатів висунутими Сторонами. Група має право отримувати інформацію щодо виконання Конвенції та організовувати свої візити до країн у співпраці з національними органами (ст. 10) [2].

Цікавим є те, що над текстом Конвенції протягом трьох років працював Комітет експертів з питань захисту адвокатів Національної асоціації адвокатів України. Україна брала активну участь у розробленні документа, однак станом на сьогодні підпис представників нашої держави під Конвенцією відсутній. Зазначена обставина викликає активне обговорення в адвокатській спільноті та експертному середовищі, що цілком закономірно, з огляду на відсутність належного обґрунтування затримки з підписанням з боку офіційних структур.

Пояснення, які періодично надаються компетентними органами, сприймаються радше як спроба відтермінування процедури, а не як

об'єктивна причина, підтверджена фактичними даними. При цьому, як зазначають фахівці, підписання Конвенції не потребує складних попередніх дій та, за загальноприйнятою європейською практикою, може просто передувати процесу приведення національного законодавства у відповідність до її положень. Наразі, необхідно окреслити готовність нашої країни долучитись до списку тих країн, які вже почали процедуру впровадження норм Конвенції у національне законодавство.

Зауважимо, що Рада адвокатських і правничих товариств Європи (ССВЕ) нещодавно закликала держави якнайшвидше підписати та ратифікувати цей міжнародний документ, підкресливши, що: «...Конвенція відіграватиме ключову роль у захисті та підтримці основ верховенства права, забезпечуючи справедливість, прозорість та здатність систем правосуддя протистояти викликам...» [3].

Отже, ратифікація Україною даного документа є необхідною умовою не лише забезпечення високоякісного функціонування національного інституту адвокатури, а й укріплення позицій нашої держави на міжнародній арені, зокрема у європейському просторі. Національне законодавство у сфері адвокатури є одним з найновіших та прогресивних, тому імплементація положень Конвенції про захист професії адвоката є не просто юридичною процедурою, а вагомим та значним кроком до реального втілення основоположних стандартів безпеки та механізмів захисту адвокатської діяльності.

Список використаної літератури

1. Роздорожний Г. Ю. Міжнародно-правові стандарти захисту прав адвокатів. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час*: матеріали Міжнар. науково — практ. конф., м. Одеса, 16 трав. 2025р. С. 281–284
2. Convention for the Protection of the Profession of Lawyer 12 March 2025. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/1522_final.pdf
3. ССВЕ закликала терміново ратифікувати Конвенцію про захист професії адвоката. *Офіційний портал Національної асоціації адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/news/10816-ccbe-zaklikala-terminovo-ratifikuвати-konvenciyu-pro-zahist-profesii-advokata.html>

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Щербатий Роман Романович***

Мороз І. Р.

Взаємодія Національної асоціації адвокатів України
з Міжнародною асоціацією адвокатів (ІВА): основні напрями
та результати 618

Лукашевич А. Л.

Виконання в Україні угоди за медіацією, укладеної
за кордоном: сучасні проблеми 521

Німенко Є. О.

Цифровізація адвокатської діяльності: досвід ЄС і перспективи
в Україні 624

Новицька В. Д., Санжакова М. О.

Етичні стандарти адвокатської діяльності: порівняльний
аналіз українського та європейського досвіду 628

Ремінська П. В.

Вплив європейських стандартів на реформування адвокатури
України 630

Топал В. С.

Адвокатура Німеччини та адвокатура України: порівняльний
аналіз 633

Цуркан Д. С.

«Гонорар успіху» в адвокатській діяльності: порівняльно-
правовий досвід української та зарубіжної практики 635

Шевченко В. О.

Особливості статусу адвоката іноземної держави в Україні 637

Янковська М.-А. В.

Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката
як міжнародний стандарт правової безпеки інституту
адвокатури 640

Стефанчук М. М.

Інститут безоплатної правничої допомоги: актуальні виклики ... 643